

Sygn. akt XVII Ka 1211/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Protokolant: st. prot. sąd. Joanna Kurkowiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Jerzego Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2014 r.

sprawy M. W.

oskarżonego z art. 190 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 16 lipca 2014 r. w sprawie sygn. akt VI K 609/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w miejsce orzeczonej w punkcie 1 kary 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności orzeka karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

b) uchyla punkt 2 i 3 zaskarżonego wyroku;

2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

3. zwalnia oskarżonego od kosztów postępowania odwoławczego oraz od opłaty za drugą instancję.

Jarosław Komorowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 16 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygn. akt VI K 609/14:

1. oskarżonego M. W. uznał za winnego tego, że w dniu 25.04.2014 roku w P. w sklepie (...) przy ul. (...) skierował groźby karalne wobec pracownika ochrony sklepu (...) polegające na pozbawieniu go życia, a które to groźby wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę spełnienia, tj. przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt.1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 5 lat próby,

3. na podstawie art. 73 § 1 k.k. na okres próby oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego,

4. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w wysokości 90 złotych i wymierzył opłatę w wysokości 120 złotych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego M. W..

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu M. W. polegającą na niedostatecznym uwzględnieniu stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu przestępstwa oraz okoliczności obciążających w postaci wcześniejszej kilkukrotnej karalności za przestępstwa, co skutkowało wymierzeniem kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby oraz oddaniem oskarżonego pod dozór kuratora sądowego, podczas gdy prawidłowa ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz wzgląd na indywidualne i społeczne oddziaływanie kary przemawiają za zastosowaniem wobec M. W. kary pozbawienia wolności bez warunkowego jej zawieszenia.

Wobec powyższego apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części na niekorzyść oskarżonego M. W. i wymierzenie mu na podstawie art. 190 § 1 k.k. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania oraz na podstawie art. 627 § 1 k.p.k. zasądzenie od oskarżonego kosztów niniejszego postępowania i opłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się częściowo zasadna.

Na wstępie niniejszego wywodu podkreślenia wymaga, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił, że oskarżony M. W. w dniu 25.04.2014 roku w P. w sklepie (...) przy ul. (...) skierował groźby wobec pracownika ochrony sklepu (...), grożąc mu pozbawieniem życia. Jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości, że zarzucone oskarżonemu zachowanie wypełnia znamiona występkę typizowanego w art. 190 § 1 k.k. Co istotne przy tym, ani wskazane wyżej ustalenia faktyczne ani karnoprawna ocena zachowania przypisanego oskarżonemu W., nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego procesu.

Przechodząc do zarzutu podniesionego w apelacji przypomnieć należy, że o rażąco niewspółmierności można mówić jedynie wówczas, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych, wymierzonych za popełnione przestępstwo, nie odzwierciedla należyte stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie zapewnia spełnienia celów kary. Ponadto, orzeczona kara lub środek karny mogą być uznane za niewspółmierne, gdy nie uwzględniają w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnionego czynu, jak i osobowości sprawcy (wyrok SN z dnia 30 czerwca 2009 r., WA 19/09, Lex nr 598172). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, tylko wtedy można uznać, że przesłanka rażąco niewspółmierności kary jest spełniona, jeśli z punktu widzenia nie tylko sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, kara jawi się jako niesprawiedliwa, zbyt drastyczna, przynosząca nadmierną dolegliwość (zob. min.: wyrok SA w Katowicach z dnia 5 listopada 2009 r., II AKa 297/09, Lex nr 553884).

Za przypisane oskarżonemu W. przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. grozi kara grzywny, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Sąd Rejonowy uznał, że karą uwzględniającą stopień społecznej szkodliwości czynu zarzuconego oskarżonemu a jednocześnie nie przekraczającą stopnia jego winy oraz biorącą pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do oskarżonego, będzie kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby.

Rację ma Sąd Rejonowy, że na niekorzyść oskarżonego przemawiają jego uprzednia karalność za przestępstwa oraz działanie pod wpływem alkoholu. Takiej okoliczności nie stanowi natomiast nieprzyznanie się oskarżonego do winy oraz niewyrażenie skruchy, albowiem jest to wyłącznie przejaw linii obrony obranej przez oskarżonego, do której miał prawo.

Weryfikując trafność ocen dokonanych przez Sąd I instancji Sąd Odwoławczy miał przede wszystkim na uwadze, że M. W. już po raz kolejny okazał brak poszanowania dla obowiązującego porządku prawnego. Informacja z Krajowego

Rejestru Karnego unaocznia, że oskarżony permanentnie dopuszcza się przestępstw godzących w prawo własności oraz inne dobra chronione prawem. Tym samym nie może budzić wątpliwości, że jego uprzednia karalność stanowi istotną okoliczność obciążającą.

W tym miejscu należy jednak podkreślić, że pierwszym i najogólniejszym celem kary jest realizacji idei sprawiedliwości. Wyraża się on przede wszystkim w tym, że kara powinna być współmierna do ciężaru gatunkowego przestępstwa, gdyż tylko wtedy jest sprawiedliwa. Tak ujętego celu kary nie należy jednak rozumieć w kategoriach odwetu czy restytucji moralnej, lecz w kontekście współmierności kary do stopnia winy sprawcy i szkodliwości jego czynu (por. m.in.: A. Marek, Prawo karne, Warszawa 2006, s. 236).

Z uwagi na ustawowe zagrożenie przewidziane za przypisane oskarżonemu przestępstwo nie może budzić wątpliwości, że ustawodawca, decydując się na kryminalizację kierowania pod adresem innych osób gróźb karalnych uznał, że wprawdzie jest to czyn karygodny, ale nacechowany stosunkowo niewysokim stopniem społecznej szkodliwości. Co więcej, w przypadku tego typu przestępstw zdecydował o potrzebie stopniowania karygodności poszczególnych zachowań i to m.in. przez pryzmat regulacji art. 58 § 3 k.k. oraz art. 59 § 1 k.k., które uprawniają do wymierzenia kary wolnościowej – w miejsce kary pozbawienia wolności – albo nawet zastąpienia jej wyłącznie środkiem karnym, jeśli tylko cele kary zostaną przez ten środek spełnione.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy oraz uprzednią karalność M. W. stwierdzić trzeba, że brak było jakichkolwiek podstaw do orzeczenia wobec oskarżonego wyłącznie środka karnego, kary grzywny lub kary ograniczenia wolności. Ze względu na nieskuteczność dotychczas stosowanych wobec oskarżonego oddziaływań resocjalizacyjnych zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że cele kary mogą zostać osiągnięte tylko poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności. Nie zmienia to jednak faktu, że Sąd I instancji, wymierzając oskarżonemu M. W. jednostkową karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzekł karę zbyt surową, o czym decyduje stopień wykorzystania przewidzianej ustawą sankcji karnej zestawiony z dyrektywami wymiaru kary, którymi organ powinien się kierować. W ocenie Sądu Odwoławczego oczekiwany rezultat, w postaci zmiany postawy oskarżonego i przestrzegania porządku prawnego w przyszłości może odnieść również kara 3 miesięcy pozbawienia wolności, która jest adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu przestępstwa.

Wobec powyższego Sąd Odwoławczy na podstawie art. 440 k.p.k. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 1. wyroku obniżył orzeczoną wobec oskarżonego karę do 3 miesięcy pozbawienia wolności, która w sposób wystarczający uwzględnia okoliczności inkryminowanego zdarzenia oraz winna odnieść wobec oskarżonego swoje cele.

Jednocześnie wskazać należy, że w świetle okoliczności niniejszej sprawy słuszne jest stanowisko prokuratora o braku podstaw do zastosowania przez Sąd Rejonowy instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Dobrodziejstwo probacji jest bowiem swoistym środkiem polityki karnej stosowanym wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych. Przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest ocena, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa. Uzależniona jest więc od tego, czy istnieją wystarczające podstawy do skonstruowania wobec niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Swoje przekonanie w tym zakresie sąd opiera na obiektywnych przesłankach w postaci postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu przestępstwa.

Mając na uwadze fakt wielokrotnej uprzedniej karalności oskarżonego M. W., w tym za przestępstwa godzące w mienie, wiarygodność dokumentów i bezpieczeństwo w komunikacji, zgodzić należy się z prokuratorem, że brak jest racjonalnych przesłanek do skonstruowania wobec oskarżonego W. pozytywnej prognozy kryminologicznej i do wymierzenia mu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Wprawdzie sam fakt uprzedniej karalności nie wyklucza w każdym przypadku skonstruowania wobec sprawcy pozytywnej prognozy kryminologicznej (tak m.in.: wyrok SN z dnia 17 listopada 2011 r., III KK 198/11, Lex nr 1109319, wyrok SA w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., II AKa 42/09, Lex nr 504090), jednakże analiza karty karnej oskarżonego

pozwała stwierdzić, że jest on sprawcą niepoprawnych, notorycznie wracającym na drogę przestępstwa, wobec którego dotychczas stosowane kary i środki karne nie odniosły żadnego rezultatu. Wobec oskarżonego wielokrotnie orzekano bezwzględną karę pozbawienia wolności, co wskazuje, że naruszenie przez niego obowiązującego porządku prawnego nie miało charakteru incydentalnego. Skoro dotychczas podejmowane działania resocjalizacyjne nie odniosły żadnego skutku uznać należy, że oskarżony wymaga trwałych oddziaływań, które winny zostać podjęte w warunkach izolacji więziennej. Tym samym wymienione powyżej okoliczności wskazują ponad wszelką wątpliwość, że nie tylko oskarżony ma lekceważący stosunek do obowiązującego porządku prawnego, ale również że brak jest jakichkolwiek podstaw do formułowania twierdzeń, iż orzeczenie wobec niego kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania to zmieni. Wręcz przeciwnie, warunkowe zawieszenie kary 3 miesięcy pozbawienia wolności utwierdziłoby M. W. wyłącznie w przekonaniu, że jest on faktycznie bezkarny.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że tylko bezwzględna kara pozbawienia wolności w wymiarze 3 miesięcy stanowi trafną reakcję karną na przestępstwo popełnione przez M. W., albowiem wymierzona kara należycie odzwierciedla stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu oraz zapewnia spełnienie celów kary. Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Odwoławczego tak ukształtowany wymiar kary nie wpłynie negatywnie na realizację względów ogólnoprewencyjnych oraz zapobiegnie wykształceniu w społeczeństwie błędnego przekonania o nadmiernej pobłażliwości organów sprawiedliwości wobec sprawców tego rodzaju przestępstw. Jednocześnie będzie ona stanowiła dla oskarżonego realną przestrożę przed lekceważeniem porządku prawnego, albowiem musi on w końcu zrozumieć, że popełnianie kolejnych przestępstw nie popłaca i każdorazowo będzie się wiązać ze zdecydowaną reakcją organów wymiaru sprawiedliwości.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił punkty 2. i 3., w których Sąd Rejonowy orzekł o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności oraz o oddaniu oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, albowiem nie dostrzegł żadnych dalszych uchybień, które w myśl art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. bądź art. 455 k.p.k. należałoby wziąć pod uwagę z urzędu (pkt 2. wyroku).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w punkcie 3 wyroku. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od kosztów procesu za postępowanie odwoławcze i nie wymierzył mu opłaty. Za zwolnieniem oskarżonego od kosztów procesu za postępowanie odwoławcze przemawiały jego sytuacja finansowa oraz fakt orzeczenia wobec niego bezwzględnej kary pozbawienia wolności.

SSO Jarosław Komorowski